AYDEDE

Cumartesi
No. 91 — 7
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Kartaca'yı yıkmalı ! İstanbul'u yapmalı !

Bugün İstanbulun fethi yıldönümüdür. Fakat ne yazık ki böyle mutlu ve kutlu bir günü henüz bayram yapamadık, şenlik günü sayamadık. Bütün Türkiyenin ve Türklerin ma'nen en büyük bayramlarından birisi olması iktiza eden o gün, sadece İstanbullunun bile şanına lâyık surette kutlayamadığı bir gündür.

Neleri, ne günleri - meselâ Hıdırellezleri - kırlara dökülerek davul zurnalarla oynaya oynaya, göbek ata ata kutlarız; şenlik vesilesi yaparız da Fetih günü, günün ehemmiyetinden habersiz işlerimizle meşgul olur, alelâde tabiî günlerimizden birini yaşarız.

Bâri bayram ve şenlik günleri pek az, pek hesaplı, gayet ölçülü bir millet olsak ! yılımız resmî, dînî, hususî, mahallî bir çok bayram günleri ile dolu ve yüklüdür.

Fakat İstanbulun fethi günü bir kabotaj bayramı kadar şenlikli, donanmalı ve eğlenceli geçmez !

Ne gaflet, ne kıymet bilmezliktir, bu ! 495 senedir İstanbul fethini kutlamadık!

Bir Barbaros günü ve töreni vardır da bir Fatih günü yoktur. Barbaros'un heykeli vardır da Fatihin heykeli dikilmek şöyle dursun, türbesi bile henüz kapalıdır, yani yoktur.

Bu hali bir yabancı tetkik etse şüpheye düşer; der ki :

— Fatih'in kendi milletince sevilmiyen bir tarafı olacak ! Türkler İstanbulun fethinden de pek memnun görünmüyorlar. Sebebi nedir, acaba? Memnunluk ve minnettarlık duysalardı elbette yüz türlü bayramlarına bir de tarihin en büyük zaferlerinden biri sayılan İstanbul fethini de katarlardı !

945 senedir unuttuğumuz ve kaybettiğimiz bayram, işte bu (29 Mayıs) tır.

Kutlanmağa müsait ne hoş bir mevsime de tesadüf ediyor, mübarek !

Beş yüzüncü fetih yılına sadece 5 sene kaldı.

7 Eylûl kararnameleriyle bir lirayı 50 kuruşa düşüren kabine, masraf bütçesine milyonlar eklediği halde beş yüzüncü fetih yılı şenliklerine hazırlık tahsisatını hasıraltı etti; tasarruf buyurdu.

Hem de Başbakan İstanbul mebusuydu !

Zaten İstanbulun bir talihsizliği de meşrutiyetten beri Millet Meclisine yolladığı yahut vaktiyle yollamış farzedildiği mebuslarından hiç birinin temsil ettiği şehirle zere kadar alâkadar olmayışıdır.

Bunların ağzından İstanbul lehine tek nutuk dinlemedik. Çoğu başka meseleler üzerinde bülbül gibi öttü; iş İstanbula gelince arpacı kumrusu gibi susup düşünceye daldı.

Ah keşke her nutkunun sonunda "Kartaca'yı yıkmalı !,, diyen Romalı senatör gibi mecliste bir mümessilimiz olsa da bütün nutuklarını şu sözlerle bitirse :

— İstanbul'u yapmalı !

AYDEDE

Eski ve güzel İstanbula ait bir gravür

(FATİH) in bir gazeli

Bağda gül ruhlarundur verd–i hamrâdan murâd
Kametündür râstı serv–i dilârâdan murâd

Aşk derdidür cihânda âşıka maksûd olan
Vasl–ı dilberdür hemîn bu dâr–ı dünyadan murâd

Dûd–ı âhumdur felekte ebr–i bârândan garaz
Eşk–i çeşmümdür eşigünde Süreyya'dan murâd

Çün ecel sulh etdürür âhır nizâ–ı kaldırur
Pes nedür dünyâ içün bu kuru gavgâdan murâd

Beyti bozarsın rakîbi anma şi'rüde sakın
(Avni) dilber vasfıdur çün şi'r–ü inşâdan murâd

Fatih Sutlan Mehmed

(Deli) kelimesi

Tâbirler ve mürâdifler

— 2 —

Deli fişek ★ Deli dolu ★ Deli duman ★ Zır deli ★ Edepsiz deli ★ Zirzop ★ Çılgın ★ Bir tahtası eksik ★ Aklı bir karış yukarıda ★ Zıvanadan çıkmış ★ Çatlak ★ Terelelli ★ Kaçık ★ Oynatmış ★ Dîvane ★ Mecnun ★ Deli dîvane ★ Deli poyraz ★ Delikanlı ★ Deli baş ★ Delice ★ Deli tepek ★ Hınzır deli.

KANUNNAME–İ–İHTİSAP

Fatih zamanında

EKMEK MESELESİ

Bugün de en sayılı gıda dertleri arasında gelen "ekmek" meselesine kanunnamede büyük bir yer ayrılmıştır. Evvelâ ekmek hamurunun kaç türlü buğdaydan, ne miktar karıştırılarak yapılacağı anlatılmaktadır :

Şu kadar Tekfurdağı, şu kadar Ahyolu, şu kadar da Selânik buğdayı öğütülecek ve ekmek o mahlûttan yapılacak... Fakat "gayet eyü ve âri olması gerektir."

Fiyatlar ve ekmek vasıfları çok derin bir inceleme sonunda, kararlaştırılmıştır ve kanunda sarahat vardır :

"Ekmekçiler çeşni tuttukların narh üzere pâk işliyeler: eksik ve çiy olmıya. Ekmek içinde kara bulunursa ve çiy olursa tabanına let vurula !" yâni falakaya yatırıp eşek sudan gelinceye kadar döverler !

En ehemmiyetli madde şudur :

"Ve her ekmekçinin elinde iki aylık, ekalli bir aylık un buluna ve tâ ki pazara un gelmeyip müslümanlara müzayaka göstermiyeler. Ve eğer muhalefet edecek olur ise siyaset oluna!"

Yâni, bizim anlıyacağımız boynu vurula, idam edile !

Medhiye — Mersiye

Şüaradan birisi parasız kalmış, bir büyük zat hakkında medhiye yazıp takdim etmiş, hiç cevap çıkmayınca kızmış, bu sefer de bir hicviye yazmış; yine ses çıkmamış. Nihayet hasta olduğunu işitmiş, evine gitmiş, huzuruna çıkmış ve zatı âlikadir sebebi ziyaretini sorunca demiş ki :

— Efendi Hazretleri, medhiye yazdım, cevap vermedin, hicvettim, sesini çıkarmadın. Hastalığını duydum, geldim. Ölürsen bir de mersiye yazayım da şu iş tamam olsun !

Uzun etek modası

Hanımefendi — Sen artık evi süpürmeği bıraktın...
Hizmetci — Ne yapayım Hanımcığım, etekleriniz bana iş bırakmıyor ki !...

DERDİMİN BİNİ BİR PARAYA!..

En güzel günlerim en uzakta
Çocuklukta
Aşkta
Uçmakta

Neden koşmuşum böyle pervasız
amân

Büyüyen vücudümde küçülmüşüm.
Bir pazar kurmuşum içimde dert-
lerden

Derya

DERDİMİN BİNİ BİR PARAYA!..

ORHON M. ARIBURNU

Gül mevsimi

Güller — (Birbirlerine) İşte celladımız geliyor !

FUHŞ-I ATİK'den

Eski âşıklar

Hele bir ciğerci vardı. Zavallı son zamanlarda sırık omuzda kös kös yürür, artık kısılmış, son derece pürüzlenmiş sesiyle :

— Celel !

Dedi mi, ciğerleri ağzına geliyor sanırdım !

Biçare, neden bu hale gelmişti? Garip bir menkıbe !..

Her sabah kedisine ciğer verdiği evden bir gün para ister...

— Yarın gel !

Denir. Yarın olur. Kapıyı vurur, açılır, bir ses :

— Ciğerci içeriye gir !

Ne bilsin?.. Girer. Bir de bakar ki ömründe görmediği bir güzellik, taşlıkta durmuş, kendisine çeteleyi uzatmış,

— Kaç kuruş?

Diyor !.. Zaten hesabın içinden kolay çıkacak istidadı zihniyette değil. Böyle bir hârikai cemal karşısında bütün bütün şaşırır :

— Para da senin, ciğer de senin, can da senin.

Der, kapıdan dışarıya fırlar.

Fırlar amma ertesi sabaha kadar yanar, yakılır, alesseher, takımlariyle beraber sokağa düşer.

— Celel !

Ses yok.

— Celel !

Ses yok...

Kapının önüne gelir

— Celel !

Ses yok. Kapıyı vurur :

Yine ses yok. Kameti arttırır :

— Celel !

Neden sonra yandaki komşu cunbadan seslenir :

— Ayol, ciğerci onlar gittiler.

Ne?... Kedi için yolda üzenip bezenip ayırdığı, parmağına taktığı parça düşer, sırık müvazenesini kaybeder, arkaya kayar, bütün küllabı mahalle üşüşür, bu firkati nâgehzuhur herifin aklına dokunur. İşte o gün, bugün bizim hak âşıkı sırık altından olsun, adım başına can gözüyle bir daha görebilirim hülyasiyle dış gözlerini kapayarak kısık ses ile kısa bir hece üzerine :

— Celel !

Diye dolaşırdı.

Ahmet Rasim

DEDİ—KODU

İsviçreye mektup

Sen İsviçreye gideli İstanbulda neler olmadı neler ! Orhan tekrar evlendi. Çok cici, genç ve güzel bir kızla. Orhanın eski karısı da açıkta kalmadı. Tam istediği gibi : "riş" bir izdivaç yaptı. Onu Beyoğlu caddesinde etekleri bileklerinde, başında çapkin bir tüy ve elinde çok düşünceli, küçük bir arslana benziyen köpeği ile görmek insana ferahlık veriyor.

Bayan Âli'yi soruyordun. Avrupadan döndü. Görsen, annelik bu güzel kadının mahzun yüzüne Greko'nun "Meryem" edasını vermiş. Fakat ne dersen de, babası hâlâ birçok genç kızların kalbini fethedecek durumda.

Nanaka'nın dillere destan olan düğününü bana sen yazmıştın. Karı koca, Bursada geçirdikleri bal aylarının tadı damaklarında kalmış olacak ki, aynı ayı yaşamak üzere Avrupaya tetkike gittiler. Fakat onların da arslana benzeyen bir köpekleri var – zaten İstanbulda bu cinsten ancak iki köpek var – Söylendiğine göre bu köpek, yeni evliler için bir problem oluyormuş ve halli kayın biradere bırakılmış. Bakalım köpek kime nasip olacak.

Suadiyeli bir Kiça vardı, hatırladın mı? Hani canım, "güzel bacaklı" derlerdi? İşte o güzel bacaklarını feda etmemek için katiyyen yeni modaya uymadı, görsen, Beyoğlunda leylek gibi gezen bir o kaldı. Kadınlar dudak büküyorlar amma, bilâ kaydü şart bütün erkekler Kiçanın bu kararından çok memnun görünüyorlar.

Nevin Akkaya'yı soruyorsun !. Onu bazan Park Otelde görüyorum amma, Cassado gittiğindenberi evden pek çıkmıyor, hele şimdi telefon da almış, söylendiğine göre üç saat süren telefon mükâlemeleri yapıyormuş. Acaba kiminle dersin?.

Bugünlük bu kadar canım, bir daha sefere daha çok dedikodu veririm, üzülme.

Fitne Fücur

Fransız Konsoloshanesinde açılan resim sergisine iştirak eden beş ressamımız

Bir dokun...

Şımardı

Geçen Pazar günkü (Son Telgraf) gazetesinin ikinci sahifesinde şöyle bir havadis başlığı okudum :

"İstanbul vapuru Cenevreye de uğrayacak,,

Evvelâ şaşırdım, Fesübhânallah dedim. Fakat biraz düşünüp muhakeme edince şaşkınlıktan kurtuldum, benim de aklım yatar gibi oldu bu işe.

Evet, şaşacak ne var? İstanbul vapuru bizim elimizde, "Görmemişin oğlu,, na döndü. Öyle bir acaip nesne ki, gece rüyamızdan, gündüz hayalimizden çıkmıyor, biran dilimizden düşmüyor. Her gidiş ve gelişinde şenliklerle uğurlanıyor, törenlerle karşılanıyor, yol boyunca her hareketi adım adım takip ediliyor.

Bir insan bu kadar şımartılsa neler yapmaz? Netekim bir çok emsali gözlerimizin önünde.

Eh, demek ki İstanbul vapuru da şımardı, aklına eseni yapmağa başlıyor. Yapar ya ! Keyif onun değil mi? Cenevre'ye de uğrar, oradan Berlin'e de geçer, canı isterse Paris'e kadar da uzanıverir !

Cenab-ı Mevlâ, Cenevre ile Cenova'yı birbirinden ayırt edemiyen ülemamıza zeval vermesin, amin !

Günün birinde gazetelerde :

"İstanbul vapuru dün Malatyadan geldi, yarın Ankara, Yozgat, Sivas üzerinden Erzuruma hareket edecek,,

Şeklinde havadisler okursak hiç de hayret etmiyelim !

İstim gibi..

Haricî havadislere fazla ehemmiyet veren (Hürriyet) gazetesinin geçen Pazar nüshasının birinci sahifesinden bir havadis :

"Bir Japon harp suçlusu yakında asılacak,,

Bu başlığın altında aynen şu haber veriliyor :

"Yokohama 22 (A. P.) — 1945 yılında Japonların eline esir düşen 38 müttefik havacısını kanunsuz bir şekilde idam ettiren 13 üncü Japon ordusu eski komutanı Korgeneral Tasuku Okada idam cezasına çarptırılmıştır. Okada asılmıştır.,,

Galiba gazetenin bu işlerini idare eden zat, Japon generali hakkındaki hükmünü telapati kudretiyle daha evvelden haber almış, havadisin başlığını yazıp gazetesine yerleştirmiş ve... hükmün infaz edildiğini bildiren havadis sonradan gelmiş.

İstim gibi !

Caddeler sulanıyor

Bizim asfalt yokuşta gürültülü motör homurtuları su şırıltıları duyuldu. Arkadaşlardan biri pencereden başını uzattı, mırıldandı :

— Arözöz... Cadde sulanıyor.

Öbür arkadaş sordu :

— Saat kaç ?

— Bir buçuk.

— Belediye reisinin yemekten dönmesi yakındır.

Birkaç dakika sonra Dr. Kırdar'ın otomobili nemli asfalt üzerinde vızlıyarak geçti.

O köşeyi dönerken yolun rutubeti de kurudu.

O gün caddenin gördüğü göreceği rahmet bundan ibaret kaldı.

Bir de derler ki : İstanbul caddeleri sulanmıyor !

Cemal Refik

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

Neşredilmesinin ayrıca bir fenalığı da şu olmuştu: Hatıratın çıkmamasını istiyenlerle gazeteciler hiç bir esasa istinat etmediğini bildikleri halde beni Şeyh Sait isyanında alâkalı göstermek taktiğini tuttular.

İrtica' hareketinin şiddetle aleyhinde idim; Halep'de hiç birşeye karışmadan neticenin hükümet lehine gelişmesini bekliyordum. Buna da emindim. Zaten benim ihtilâlci ve suikastçi tarafım yoktu; olmamıştı, olamazdı.

Fakat gazetelerde şu kabil yalan neşriyat devam edip gidiyordu :

Refik Halid, filezof Riza Tevfik ve diğer bazı hainler âsilerle beraber beyannameler hazırlıyarak neşriyatta bulunarak aleyhimizde propagandalar yapmaktadırlar

"Ankara, 9 (Hususî muhabirimizden) — Âsiler askerî vaziyetin aleyhlerinde olmasına rağmen propağandalarına devam etmektedirler. Beşîri ve Silvan aşairinin muhalif vaziyeti, temastan dolayı Arzanın Hükütan aşiretinden Birukân kabilesine sirayet etmişse de ittihaz edilen tedabir neticesinde mezkûr kabile hükümete dehalet etmiştir. Bazıları haricî propagandaya devam etmektedirler. Ezcümle Refik Halidin, Antepli Celâl Kadrinin, Urfalı aşiretlerden birine mensup Mustafa Sahin ile Kürt Dağının Fransızlarda kalan kısmında sakin Gençzade Nurinin propaganda yaptıkları, beyannameler hazırladıkları haber alınmıştır. Riza Tevfik aleyhimizde tehrikâmiz şeyler neşretmektedir. Manavoğlu Nevresin Ciddede bulunduğu ve Emîr Alinin Erkânı Harbiye Reisi sıfatiyle Ciddenin müdafaasiyle meşgul olduğu teeyyüt etmektedir...

Riza Tevfik memleketi terkedeli beri aktif tek bir politika hareketine girişmemiş, Amman çölünde etliye sütlüye karışmadan oturuyordu. İrticaa da şiddetle aleyhtardı.

Refik Halid'in hatıratı

"Akşam gazetesi, Refik Halid'in Genç isyanında methaldar olduğunu haber alması üzerine ilk sahifesinde nesrettiği hatıratını derhal ikinci sahifeye gecirmistir. Refik Halid'in isyanla alâkası daha ziyade şayi olduğu takdirde hatırat üçüncü sahifeye, ba'dehu ilânat arasına geçerek, nihayet müdir-i-mes'ul hanesinden dışarı fırlıyacaktır.,,

İşte (Hatırat) ın kısaca hikâyesi budur. Şimdi aslını, metnini okumamıza sıra geldi.

Göreceksiniz ki politika bakımından kıyametler koparmağa değer bir tarafı yoktur.

Bütün meziyeti üslûbunda, mizahında ve pek acaip, acı bir tarih devresini hoş sohbet şekilde ifadesindedir.

Gurbette - kısa bir muhalefet devresinden sonra - geçirdiğim hayatı ve tuttuğum yolu en mükemmel hülâsa eden söz şudur :

" — Refik Halid orada Türk kültürüne daima hizmet etti !,,

En büyük devlet adamımızın bir kaç sene evvel aziz bir dostuma söylediği bu çok kıymetli söz bana bütün çektiklerimi unutturacak mahiyette idi. O güzel sözün halâ sevinci içinde bulunduğumu da müftehiren ilâve edeyim.

Minelbâb İlelmihrâb

1 — Mağlûbyeti kimden ve nerede haber aldım?

Günlerden ne günüydü, şimdi bilemiyorum ; fakat iyi hatırlıyorum, çok aydınlık, âdeta şaşaalı bir sonbahar ikindisi idi, İttihat ve Terakki merkezi umumîsinin önüne geldiğim vakit sokağı otomobillerle dolu buldum. Muhakkak bütün Nâzırlar orada idi.

— Yine bir içtima var ! dedim; bahçeden sola sapıp kendimi göstermekten çekinerek binanın arka tarafına, «Yeni Mecmua»ya ayrılan daireye geçtim. (Kızıl Konak) ın kapısından ne zaman girsem – ayaklarım alışalı beş aydan fazla olmasına rağmen – daima iki zıd his altında garip bir heyecan hissederdim. Evvelâ çirkin bir hareket yapmaktan mütevellit mahcubiyet... Öyle ya, sırf «Kirpinin Dedikleri» ni yazdığımdan dolayı ne fırkacı, ne de komiteci olmamama rağmen beni beş sene diyar diyar süren bu adamların arasında, aynı dam altında ne işim vardı? Hariçten birisi beni tam kapıdan girerken eteğimden tutsa ve yüzüme istikrahla bakıp :

— Efendi, şu yaptığın iş izzeti nefsine ağır gelmiyor mu?

Dese, başımı önüme eğmekten başka ne cevap verebilirdim Yahut da dahilden bir İttihatçı önüme dikilip kaslarını çatsa :

— Yahu, içimize sokulmak hakkını kendinde nasıl buluyorsun?

Diye sorsa, ters pers geri dönmekten gayri ne yapabilirdim? İşte her defa, içerlikli dışarlıklı böyle birer itaba uğrayacakmışım gibi ürkerek, mahcup yürür ve âdeta nefsimden tiksinirdim. Fakat –mademki his, fiil ve fikir, hepsini olduğu gibi, geçtiği gibi yazacağım– aynı zamanda tuhaf bir gurur dahi duyardım. Bana zulmedenler –bazı kadirşinas arkadaşlarının ikaziyle – şimdi hürmet gösteriyorlar, menfama gönderirlerken kaydıma baktıkları aynı binada – o zaman burası Polis Müdiriyeti dairesiydi – bugün bana mevki veriyorlardı. Filvaki mübalâğaya lüzum yok... Bu bir mevkii edebî idi. Amma zaten ben ondan fazlasına da talip değildim; hususiyle dün yazılarımdan dolayı sürmüşlerdi ; bugün yazılarımdan dolayı tutuyorlardı. İşte onun içindir ki bir tuhaf gurur duyuyor ve işte yine bu düşüncelerdir ki Merkezi umumî kapısından, yarı mahcup yarı mağrur, birbirine zıd iki his altında daima müteheyyiç giriyordum.

O gün de böyle, hattâ, içtimaı umumî dolayısiyle, biraz daha fazla heyecanla yürüyüp (karşılıklı hiç sevişmediğimiz ve ömrümüzde ancak bir defa yüz yüze geldiğimiz Talât Paşanın yukarıda olması beni fazla müteessir ederdi) muharrirlerin toplaştıkları odaya girince vaziyette bir değişiklik hissetmedim. Her zamanki gibi siyasiyat haricinde şundan bundan konuşuluyordu. Köprülü zade, Necmeddin Sadık, Yahya Kemal ve daha birkaç genç orada idiler. Derken otomobil harharaları duyuldu. Biz – bermutad – Ziya Gökalp Beyin vürudüne muntazırdık; zira Ziya Bey fırka müzakeresinden edebiyat ilim ve müsahabesine âdeta canatarcasına gelir, bana bu avdetlerinde dalyana vurarak çırpındıktan sonra tekrar açığa kavuşan ve geniş, ârızasız suda rahata erişen iri bir balık hissini verirdi. Bekliyorduk, o gelmedi ; içeriye Küçük Talât Bey girdi. Girdi amma ben bir başkası zannettim, yüzü o kadar değişik idi ; her vakitki gibi gülerek :

— Maşallah, Beyler !

Demeği unutmadı ; fakat ne sesi onun sesine benziyordu, ne de tebessümü tebessümüne... Hattâ bu bir tebessüm saylamazdı ; ıstırap denilen hissin, «röntgen» gibi bir şua ile, şekli alınabilse meydana işte buna benzer bri çizgi, bir mahuf tekallüs resmolunurdu. Yahya Kemal ya anlayışının kuvvetinden, yahut da bir gece evvel kulak dolgunluğu olmasından (Yeni Mecmua) da ilk defa siyasî bir sual irad etti :

— Neler oluyor, Talât Bey?

Dedi. Demek bir şeyler oluyordu... Benim dünyadan haberim yoktu. «Zaman» gazetesine «İstanbulun İçyüzü» nü yetiştirmekle, Kollejde ders okutmakla, «Yeni Mecmua» ya makale yazmakla öyle meşguldüm ki – sonu felâketle biteceğine kat'iyyen emin olduğum harbi – artık düşünmez, düşünemez olmuştum. Kulaklarımı dört açıp dinledim. Yahya Kemalin bu :

— Neler oluyor Talât Bey?.

Deyişinde bir serzeniş, bir itap seziliyordu. Hem bir cihet daha vardı : Yahya Kemalin bu tarzda : "Neler yaptınız, gördünüz mü, şimdi bu işin içinden nasıl sıyrılacaksınız?" der gibi hitap edebilmesi, bu cüreti bulabilmesi için hükûmet partisinin yerinden sarsılmış olması da iktiza ederdi. Cevapatn evvel sualde bu mânayı derhal okudum ve felâketin koptuğuna cevabı dinlemeden kani oldum. Talât Bey :

— Kahbe Bulgarlar cepheyi bırakıp kaçtılar !

Dedi. Eh, olur a, bir mağlûbiyet, hem de bizim ordumuza ait değil. Müttefiklerimiz yetişir, iş düzelir. Ben, evvelâ, böyle düşündüm fakat o sözüne şöyle devam etti :

— Almanlarla hattı iltisakımız kesildi...

Hepimiz buz gibi donduk. Sırtımda bir ürperme oldu.

— Sulh yapmaktan başka çare kalmadı !

Ha, demek Harbi Umumının sonu gelmişti. Çözülüyorduk. Birden müthiş, müthiş bir manzara tahayyül ettim : Makedonyadan gelen Müttefikin ordusunun İstanbula girişi ve Beyoğlundan geçişi... Mağlûbiyetin binlerce feci neticeleri arasında zihnim yalnız bunu büyütüyor, bunu canlandırıyordu. İnhizamımızın sanki yalnız bir neticesi vardı, o da bu idi : Avrupalıların, tarihî İstanbula milyarlar pahasına ve asırlardan sonra Fatihten intikam almaktan mütevellit bir şevk ve iftiharla coşkun, başta mızıka, muzafferane girişi... Yarın bir galip zabit şu odaya girecek, Frengin değil düşmanlık zamanında, dostluğunda bile bize uzak, iğrenç gelen züppe tavriyle, fare, kedi veya tavuk kovar gibi kırbacını sallayarak :

— Pist ! !

Diyecekti; derhal kaçışacaktık. Ben bunları düşünerek yerimde mıhlı duruyordum, içimizde kendisini bir an evvel şuradan, şu izmihlâl Merkezi Umumîsinden dışarıya atmak isteyenler oldu. Karşımızda oturan Talât Bey, sanki bir anda bütün mânası, sebep ve hikmetini, mevcudiyetini kaybetmişti; hiç tanımadığımız, yeni bir mücrim gibi görünüyordu. Ah, zavallının çehresindeki ezâ... Kim derdi ki onu seyreden ben, birkaç zaman sonra, bu derece müthiş olmasa bile, bir fırka ve politika mağlûbiyeti olmak itibariyle hayli müşabih vaziyete düşecek, tafsilâtiyle anlatacağım beceriksizlikler yüzünden, buna yakın bir ıstırabın yüzümde kıvrandığını gösterecektim !

Hep birden kalktık. O gün, meğerse kızıl konağa son girişim imiş, son mahcubiyetim... Çıktık. Mütareke devrinde bir daha ayağımı atmak, hattâ önünden geçmek bile nasip olmadı. Maamafih – ben yaşarsam ve kırmızı bina yanmazsa – bir gün garip bir vesile ile orada tekrar tatlı veya acı, kısa veya uzun bir müddet daha geçirmiyeceğim ne malûm?

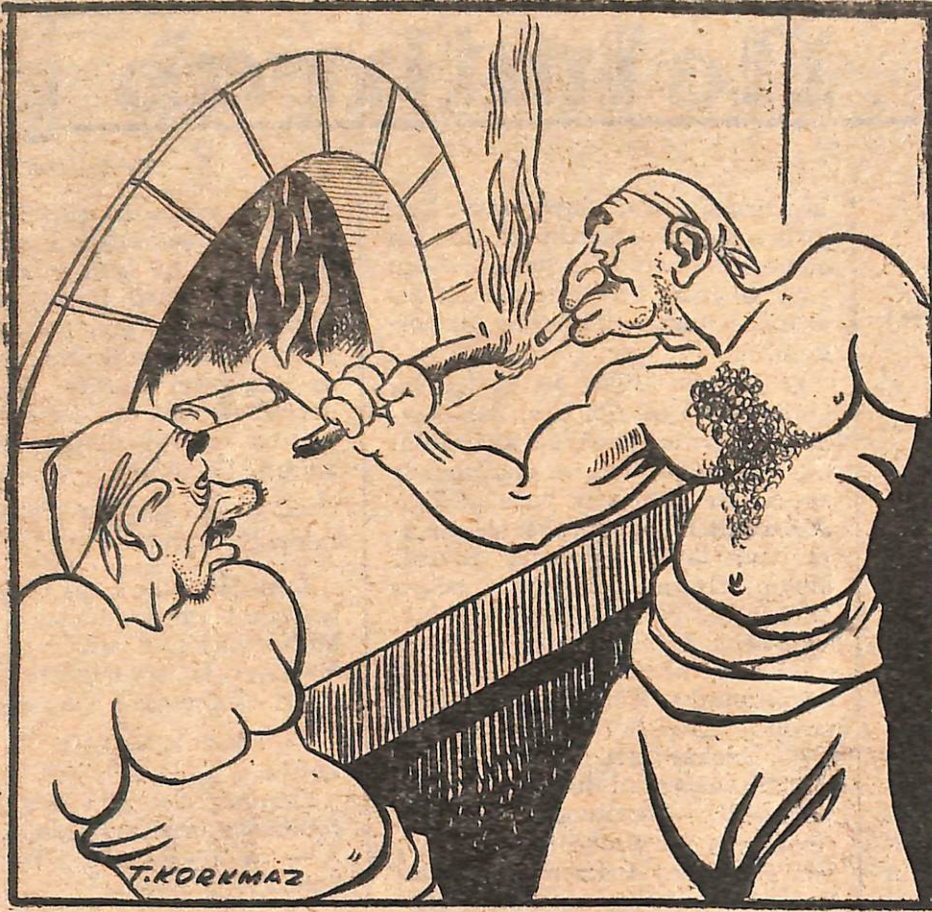
(Zaman) idarehanesine sapmadan evvel dönüp arkama baktım. O haşmetli, süslü ve parlak bina şimdiden duvarlarında örümcekler ağ kurmuş ve kovuklarında yarasalar mekân tutmuş bir harabe, bir kasrı kayser gibi göründü. Sanki bir an sonra mevziî bir zelzele ile çöküverecekti. Böyle felâketlere tekaddüm eden bir korkunç durgunlukla ne heyulâî bir haşmeti vardı !

(Arkası Var)

Bir Fransız karikatürü

— *Hangimiz tarafından yutulmak istiyorsunuz?*

— Belediye Avrupadan asrî fırınlar getirecekmiş...
— Sipariş verirken arpa ekmeği pişireceklerini söylemeği unutursa. iş yine bizim fırınlara kalır !.

Kaht - ı - ricâl !
Kaht - ı - ricâl !

Buğday yok ! Şeker az ! Kömür az ! Bazan tuz bulunmaz, bazan buz ! İhracat düşük ! Mamulât kalitesiz ! Hepsini saymıyalım. Hülâsası yokluk, azlık, düşüklük ve kalitesizlik !

Fakat asıl yok, düşük ve kalitesiz olan başka birşey vardır ki hepsinin başı onun altındadır; hepsinin sebebi odur; hepsi oradan geliyor :

Kaht-ı-rical !

Zaten Abdülhâmit devrinde daha bacak kadar çocuk iken bu "Kaht-ı-rical,; sözüyle kulaklarım dolmuştu. Selâmlıkta konukomşu toplandılar mı bir

— Kaht-ı-rical !

Aranağmesi giderdi. İstibdat idaresi o kıtlıktan şikâyetçi, o kı lıktan haraptı.

Meşrutiyet geldi. Önce sand ki rical denilen nebat, hürriyet feyziyle mantar gibi yerden fışk rı, fışkırı verecek !

Yenilerden Hakkı Bey, sadrı zam Hakkı Paşa oldu. Lâkin bi kaç ay içinde anlaşıldı ki türeme beklenilen devlet adamı o deği miş ! Başkaları da baş köşele geçti.

— Nafile, dedik, rical yetişm yor !

Kaht-ı-rical bütün şiddetiyle d vam etti. Enverler, Talâtlar, Şi man Halil Beyler, Prens Sait H lim Paşalarla, hele Ferit Paşalar ve sairlerle devlet ricali fideliği verimsiz kalmaktan, mahsul yetiştirememekten kurtulamadı.

Yabancı atalar sözü

JAPON :

★ **Kaplana binen ayaklarını bir daha yere basmaz.**

★ **Bir dostunuz yemiş bahçenizi geziyorsa dalgın görünmeniz en büyük nezakettir.**

★ **Bir piyesi en fazla kritik edenler o tiyatroya bedava girenlerdir.**

★ **Arkadaşınızın alnına konan sineği kovmak için balta kullanmayınız.**

★ **Put yapıp satan putperest olamaz!**

Keçi ile şeytan

Bir köylünün haşarı bir varmış, gündüz işine giderke odalı kulübesine bir kazık s keçisini buna bağlarmış. Bir şeytan işe karışmış; gelmiş, ipini sökmeğe çalışan keçinin zığını iki tarafa sallayarak şetmiş; azgın hayvan da bu bilistifade kazığı büsbütün s odada ne varsa kırıp geçi altüst etmiş. Köylü, avdetind hali görünce hiddetle haykın

— Hay kâfir şeytan hay !

Şeytan hemen köşeden g müş :

— Vallahi, demiş, ben sad zığını salladım, ötesini ke yaptı !

İKİNCİ MEKTUP

Bayırdan da zorlu çıktı ömrün şu son yamacı,
Bilmiyorum nedir artık varlığımın amacı !

Düşüncenin şatrancında ben mat oldum her sefer,
Olamadım altmış yıldır hattâ iyi damacı !

Politika tarağında çok şükür ki bezim yok ;
Ne züppeden hoşlanırım, ne hocayım, ne hacı !

Bir tatlı söz duyamadım şu cihanda (Bayur) dan,
İşittiğim şeyler mutlak ya ekşidir ya acı !

Hiçbir zaman hâzzetmedim yaygaracı basından
Tiksintiyle karşıladım kavga dolu her maçı !

Heybe düştü, kuskun koptu, paramparça dizginler
Nasıl koşum vermiş bize bilmem tali' saracı ! !

*
* *

Ne Fikretin kıymeti var, ne de sözün değeri
Üzengiler tekmil düşüp altüst etti eğeri !

Kestiremem ne olacak işin şimden sonrası
Her tarafa kurulmuştur bence (Riyâ !) sofrası !

Şeytan bana "Haydi !" diyor "bir yudumcuk iç !" diyor!
"Çünkü Mecnun masal!" diyor, "çünkü Leylâ hiç!" diyor!

Fakat nasıl inanırım binbir çürük yemine?
Nasıl tutup yaklaşırım hâlâ tuzak yemine?!

Görünüşte "temayüller" gâh sola gâh sağadır
Fakat el'an hayli kafa ağa oğlu ağadır !!

İşte bir çok imam lifi, işte bir çok teneşir
Kıyametler koptu amma ne haşir var, ne neşir !

Doğru söyle, iğri söyle; şimdi sanki kim kime;
Açtım işte yeni yelken ben de eski gemime !

Pek yakında bir gün gelir belki tekmil sönerim
Lâkin sakın sanmayın ki Hak yolundan dönerim !

Fazıl Ahmet Aykaç

Belki Olur

Ankara caddesinde müstear namla yazı yazmağa başlamıştı. Kadıköy iskelesinde bir tanıdığına rastladı. Dostu:

— Ooo! dedi siz mi idiniz. Vallahi tanıyamadım. Çok değişmişsiniz!

Eski muharrir gülümsedi:

— Hakkınız var. dedı. şimdi müstear adla yazıyorum da!

Reçete usulü

Doktorun bir huyu vardı. Her gittiği hastadan hangi yemekleri yediğini, evde ne yemek pişirildiğini ısrarla sorar öğrenirdi. Bir dostu bunun sebebini sordu. Doktor:

— Gayet basit, dedi. Yedikleri yemeklerden paralı mı, yoksa parasız mı olduklarını öğrenir, ona göre reçete yazarım!

Politikada Atalar sözü

"— Ya bu deveyi gütmeli, ya bu diyardan gitmeli !"

NIN ...klerl

Hep arpa ekiyor, darı biçiyorduk.

Meyvalar ekseriya bücür, kavruk, kozalak çıkıyordu. Bütün o devirde bazı ufak tefek meziyetlerine rağmen bihakkın "rical,, adı verilecek tarihe bu isimle geçecek tek şahsiyet görünmedi.

Ne bir Koca Reşit Paşa, hattâ ne de bir Âli Paşa! Halbuki Sokullulara, Köprülülere mühtaçtık.

Çocukluğumun selâmlığında şimdi bizler konuşuyorduk:

— Kaht-ı-rical!

★

Cumhuriyet idaresinde rical kıtlığı sona erdi mi? Filvaki önceleri çok gayretli, feragatli, vatan sever, iyi niyetli devlet adamları iş başına geçti. O günleri ve o zevatı hayırla, şükranla anarız.

Fakat iki büyük adam istisna edilirse üst tarafı fasa fisodur diyemeyiz ama pek de ahım şahım şeyler değildir.

Bitaraf düşünelim ve bitaraf konuşalım: Bana "rical,, ismiyle kaç kişi sayabilirsiniz? Bu kadar Bakan, Başbakan iktidar mevkiine yükseldi; bazısı on, on beş yıl yerinde kaldı yahut yer değiştirerek daima idare dizginlerini elinde tuttu ve umumî siyasetimizde az çok rol oynadı.

İçlerinden hangisidir ki bana, size, millete:

— O gelse işleri yoluna sokar! O, hakikaten devlet adamıdır!

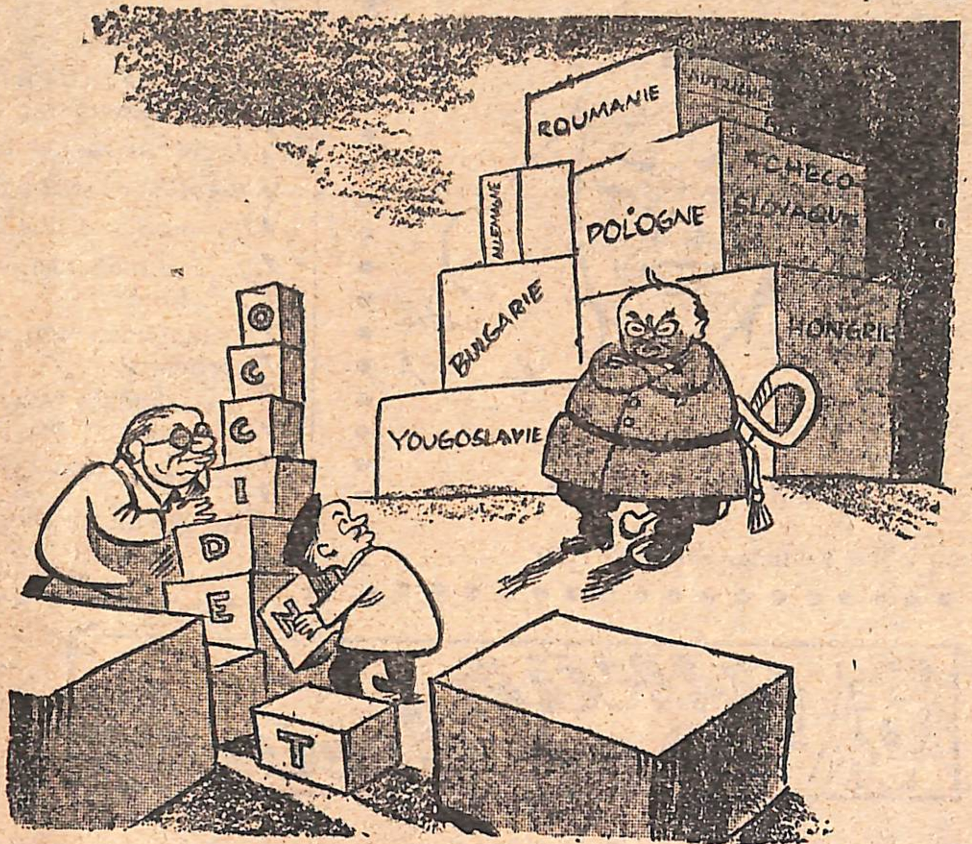
Dedirtebiliyor? Böyle birini henüz tanımıyoruz. Demek ki düzünelerce Bakan, Başbakan arasında böyle biri yoktur; böylesi yetişmemiştir.

— Kaht-ı-rical!

Kuluçkaya yatmağa hazırlanan demokrasi tavuğunun altından bakalım ne alabileceğiz?

Elimizden ne gelür hayr-ı-duâdan gayrı

Karşılıklı bloklar — «L'Europe» den

Demokrat cephe çocukları — Bize de blok kurmak için müsaade eder misin?

Bir adam!

Pariste "24 av - Cornot,, da senelerce oturduğum apartmanda, bir sabah gazetelerimi okurken kapının zili üç defa çalındı. Bu, İstediği zaman evime gelip gitmekte serbest bıraktığım bir Paris dostunun işaretiydi. 3 defa zil: "Ben geldim,, demekti ve yalnız kalmağı istediğim vakitte de olsa kapıyı açtırırdı. Çünkü teklif ve tekellüfsüz bir gurbet dostuydu. Her ne ise; kapıyı açtım. Arkadaş içeri girdi. Elinde "L'Oeuvre,, gazetesi vardı ve hararetle bana uzatarak bir taraftan da konuşuyordu:

— Vay anasına. Nihayet herifi yakaladılar ama ölüsünü buldular. İntihar etmiş!!! İnanır mıyım. Herifi temizlediler. Temizlemelidir ki kendi pislikleri meydana çıkmasın. Gazetenin hakkı var!

— Ne diyorsun be birader. Acelen ne. Hele şöyle bir otur bakayım. Sigaranı tellendir. Çay hazır, bir tane de sana vereyim. Onu da iç, rahatına bak! Beni de biraz bırak giyineyim. Beraber çıkarız.

— Olur!

Dedi ama, o hâlâ susamadı, söyleniyordu. Bana da işittirmek için hızlı konuşuyordu. O konuşa dursun ben, şunu düşünüyordum:

Bu ziyaretten ve gazete havadisinden mukaddemdi. Yine Pariste Vagram caddesinden yukarıya doğru çıkıyordum. Saat, gurubu şemse yakındı. (Coty) isimli yeni açılan bir lokantaya doğru gelmekte ve oradan geçmek niyetinde idim. Şato Briyantını sevdiğim restorana gidiyordum.

Tam bu sırada bir dostuma rastgeldim:

— Haydi Coty'ye girelim, dedi.

Girdik ve oturduk. Bara yakın bir köşede bir grup toplanmıştı. Güzel kadınlar ve erkekler. Tatlı tatlı konuşuyor ve içiyorlardı. Bu gurupun kahramanı genç güzel ve dinç; kesirülahbab; nafızülkelâm bir adamdı ve Pariste kendisini çok sevdirmişti. Malî işlerde şöhret kazanmıştı. Hattâ fantezileri bile vardı; meselâ Avenu Vagramdaki Ampir adlı meşhur tiyatroya Viyanadan meşhur bir aktrisi getirmek; mükemmel Viyana operetleri verdirmek ve Parisi adamakıllı eğlendirmek gibi. Binaenaleyh bu genci misafirleriyle birlikte Coty'de her gün görmek mümkündü; tiyatroda bu lokalin tam karşısında idi.

Ne oldu bilmem bu girgin iş adamının talihi altüst oldu! Alessabah evime gelerek herifi öldürmüşler falan diyip söylenen "Paris dostumun,, bahsettiği adam da bu adamdı. "İstavisky,, !! (Olbapta bildiklerimi ayrıca yazacağım. Zira hakikaten tekrara şayandır..

Semih Mümtaz S.

(İktibas hakkı mahfuzdur)

Devlet Tahvillerinizin gelirini

yüzde bir

arttırabilirsiniz.

Bu da

Bankamızın rağbet gören hizmetlerinden biridir

Bankamıza

vâdeli olarak yatıracağınız Devlet tahvilleriniz için

muhafaza ücreti ödemezsiniz

Bankamız

ücret almaksızın kupon bedelini hesabınıza geçirir.

üstelik

tahvillerinizin gelirini

% 1

arttırır.

broşür isteyiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

MÜJDE

SAHNE

Büyük Adam - Köylü

(Büyük Adam şehirden köye gelmiştir. Bir köylü ile bir ova kenarında konuşur. Ova üstünde bir tek yeşillik yoktur, kupkurudur. Bu görünüş ufka kadar uzamaktadır. Sıcak bir güneş, ortalığı kavurmakta, Büyük Adam ikide bir mendiliyle yüzünden akan terleri silmektedir. Köye geleli yarım saat olmuştur.)

Büyük Adam — Köylü dayı, şu gördüğünüz ovayı ekseniz buğday olur mu?

Köylü — Elbet Beyim.. Fakat?

Büyük Adam — Fakat da ne?

Köylü — Şey efendim... Haniya pulluk yok, çapa yok... Tahta sapan bile yok diyecektim de...

Büyük Adam — (Azıcık hiddetli) Ben sana yok olanları sormuyorum. Diyorum ki; şu ovayı ekseniz buğday olur mu olmaz mı?

Köylü — Ne diyorsun Beyim, öyle buğday çıkar ki bütün memleketi doyurur da artar bile...

Büyük Adam — (Gülümseyerek) Tamam... Benim de anlamak istediğim bu idi.

SAHNE

(Şehirde)

Büyük Adam

Büyük Adam — (Kürsüde) Arkadaşlarrrr... (Alkışlar) Gittim, gördüm, köylünün ağzından işittim. Şimdiden müjdeliyorum: Bu sene mahsul çok bol olacaktırrrr... (Sürekli alkışlar)

G. D.

Adanada eşeğini döven bir adam savcılığına verildi "Gazeteler,,

— Müsaade ederseniz eşek beyefendi hazretleri küfeleri zatı âlinizin sırtına yükliyeyim!

Üçüncü partinin ismi "Millet,, olacakmış "Gazeteler,,

— Ne güzel iskambil partisi kurmuştuk. Tatlı tatlı oynarken..

— Ehh.. Partilerin sonu hep böyle biter..

Başbakanın değişeceği hakkında şayialar devam ediyor "Gazeteler,,

— Komşular. kocam hakkında şayia çıkarmışlar.

— Nafile böbürlenme. Daha Başvekil olmadı ki!..

DEANNA DURBIN

Yıldızlar serisi No : 10

NEREDEN NEREYE

Birden aklınıza gelenler

Bir afişte : (Unutulan yıllar) ı okuyunca	: Şükrü Saraçoğlu
Asabî bir zamanınızda	: Mazhar Osman
Bir döner kebabı görünce	: Kenan Öner
Tayyare sesi duyunca	: Amerikan yardımı
Japon mağazası önünden geçerken	: Hiroşima
Ekmeğinize tereyağı sürerken	: Zam
Bir arkadaşa "söz verdim" deyince	: Hitler
Bir arpa tarlasına girince	: İnsan
Bir koyun sürüsü görünce	: Yerli film.

Geçim dünyası

— Evet, hakkın var.. Çizgili kumaş, insanı şişman gösteriyor !

"Fransız karikatürü,,

Bahtiyar çift

Nikâh memuru sordu :

— Bay Garbisi kocalığa kabul ediyor musun?

Matmazel Siranuş beyaz ipekli bluzunu kabartan dik göğüs yumrucukklarını hayran hayran seyre dalmış gibi eğilmiş başını yavaşça doğrulttu, yutkundu, avucunun içinde mıncıkladığı mini mini mendille üst dudağını nazlı nazlı okşıyarak şeftali tüyü bıyıklarının uçlarında biriken pudralı ter damlacıklarını emdirdikten sonra kızıl boyalı kıvrık dudaklarını oynattı :

— Hee... Evet, kabul etmişim.

Yavaş sesle bunları söylerken evvelâ yanaklarındaki penbe haleler koyulaştı, genişledi, değirmi yüzünü kapladı; sonra benzi uçtu, rengi sararır gibi oldu. Bluzunun üzerinden farkedilen göğüs ihtizazlarından belli ki bütün vücudu titriyor, hissettirmemek için kendini sıkıyor. Bu titreme mahcubiyetinden midir, yoksa Bay Garbise vuslat yakınlığının heyecanından mıdır, kestiremedim doğrusu.

Ayni suale Bay Garbis de müteheyyiç eda ve titrek sesle cevap verdi :

— Evet efendim. Bendeniz de acizane kabul edoorum.

Memur, Medenî Kanunun madde-i-mahsusası gereğince kendilerini karı-koca olarak ilân ettiğini bildirdikten sonra sıra imzaya geldi. Matmazel Siranuş'un hareketlelerinde bariz bir şaşkınlık göze çarpıyor. Kalemi almak için evvelâ sol elini uzattı. Gözleri parmağındaki alyansa dikildi, bir müddet hareketsiz kaldı. Altın halkadan akseden ışıltılar o iri, kara gözlerde kimbilir ne tatlı hatıralar canlandırdı ! Aylarca devam eden muaşeka sahneleri... Sinemada ışıklar sönünce el kol temasları. Akşamdan sonra dar sokağın karanlık köşesinde elele, göz göze saatlerce fısıldaşmalar, ricalar, vaitler, yeminler, andlar... Ve nihayet yine uzunca bir köşe başı sohbetini müteakip muhteriz bakışlarla sokağın iki tarafını gözden geçirerek kolların bellere dolanması, sendeliyerek yan taraftaki çarpuk taş basamağa çıkıp içerlek kapı boşluğunun koyu karanlığına sığınmaları... Yapmacık bir mümaneat küskünlüğü ile gözlerini kapayışı, yanaklarını buğulandıran sıcak nefeslerin ürpertisi.

Matmazel Siranuş bu dalgınlık vakfesinden akabinde hatasının farkına vardı, kabahat yapmış bir afacan ürkekliğiyle sol elini çekip sağını uzattı, kalemi aldı. Heyecan devresinin sona erdiği, tavırlarının değişmesinden, hareketlerinin serbestlesmesinden anlaşılıyor. Defteri imzalarken elinin titrediğini de farkedemedim.

Nikâh merasimi bitmişti. Kalktılar, masadan ayrıldıktan sonra Matmazel Siranuş, hem ağlarım hem giderim kabilinden bir çekingenlikle etraftakileri süzerek Garbisten iki adım uzaklaştı. Fakat bu uzaklaşma gönüllerdeki cazibenin bir an için lâstik gibi sönmesinden ibaretti. Ayrılmasiyle yaklaşması bir oldu. Sol kolunu hafifçe kaldırıp dirseğini büktü, gözlerini delikanlıya dikti. O süzgün bakışlarda lisan hali ile : "Ne duruyorsun? Gel koluma gir, beni kendine çek, bir daha ayrılmıyalım.. diyen bir eda var.

Öbür salona geçildi, tebrik merasimi başladı. Nikâh davetlileri birer birer bu bahtiyar çiftin ellerini sıkıp tebrik ediyorlar. Ben de karşıdan onları dikiz ediyorum. Genç kızlar Garbisin elini sıkarken Bayan Siranuşun kavisli kaşları çatılıyor, nevri dönüyor, ayva tüyü bıyıklarının uçlarında yine ter damlacıkları birikiyor. Hissetmeden veya kendisi de farkına varmadan delikanlıya daha fazla sokuluyor.

Erkek tebriklerini kabul esnasında Bay Garbisin lâkayt edasına bakılırsa sevgilisinin sadakatinden yerden göğe kadar emin.

Daireden çıkarken kafilenin gerisinde kalan ablak yüzlü, tombalak gövdeli, kalın kaşlı, kaytan bıyıklı madama yaklaşıp yavaşça sordum :

— Sevişerek mi evlendiler?

Yılışarak göz kırptı :

— Helbette ki sevistikten evlenmişlerdir. Eğerkim sevişmemiş olsalar idi, tamamı tamamına kırk yıldan beridir birbirlerine aşikane muameleler ederler idi?

Dilber Siranuşun nikâh sandalyesinde titremesinin sebebini şimdi anladım. Biraz da kaytan bıyıklı Madama takılmaktan kendimi alamadım :

— Kırk yıldan beri seviştiklerine göre demek ki Bayan Siranuş altmış yaşına yaklaşmış.

Madamın parmak parmak kaşları kirpi dikeni gibi dikildi, yüzü mosmor kesildi, tukrukler saçarak azarladı beni :

— Kıyak kelam edoorsun, zo ! Zatınız deli divane olmuşsunuz, nedir? Mamazel Siranuş daha dasnı hingini bile doldurmamıştır. Sen onun nasıl bir familyanın kerimesi olduğunu bilmiş olsaydın, bu kerte fena bir kelâmları ağzının içerisine almaz idin hee !

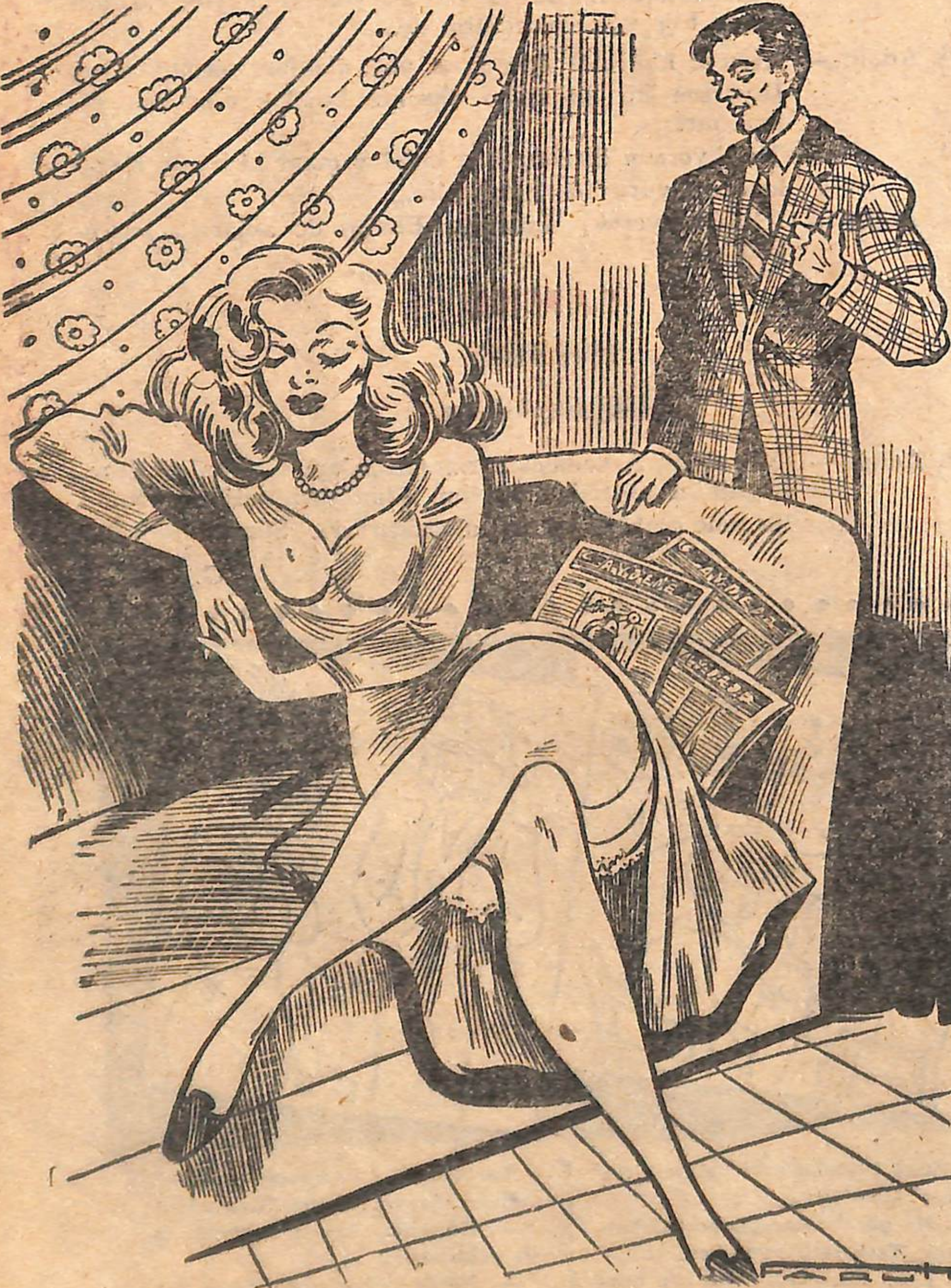
Kapı önündeki otomobilin içinden Matmazel Siranuşun sesi duyuldu :

— Mayrik ! Haydi, egur.

Madam homurdanarak uzaklaştı.

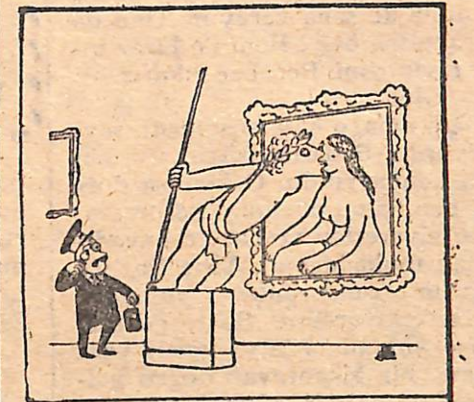
Ce. Re.

YENİ PARTİLERE HAZIRLIK

— Yakında iktidarı ele alacağız, o zaman her istediğini yaparım.

Müzede

Tablo ile heykelin muaşakası

Bir ev sahibi olmak her yurddaş için bir gayedir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Bu arzunuza ulaşmanız için size imkân sağlamıştır.

Bundan faydalanınız!

Türkiye İş Bankasında tasarruf hesabınız yoksa derhal bir hesap açtırınız.

Yılda dört defa ikramiye çekilişi.
Her çekilişte: 1 EV, 1 ARSA ve dolgun para ikramiyeleri..

Cumartesi — Çarşamba

MÜSAMAHA

Bugün, 29 Mayıs 1948, İstanbulun Fatih tarafından bizlere hediye edilişinin 495 inci yıldönümüdür.

Konstantin tarafından yeniden kurulduktan 1125 sene sonra, muhtelif milletler tarafından 29 defa muhasara edilmiş olan İstanbul, yedi defa işgale uğramıştı. Fakat hiçbir millet orada yerleşip kalamadı. Buna Fatih muvaffak oldu. Zira, o, şehirden kaçan Hıristiyanları geri çağırtmış, herkese, mensub oldukları din âyinlerini yapacaklarını ilân ederek büyük bir içtimaî müsamaha göstermiş ve artık İmparatorluğu tamamiyle birleşmesini temin etmişti.

FATİH, ROMA VE BÜYK BRİTANYA

Fatih ve icraatı sayesinde Osmanlı İmparatorluğu dünyanın en büyük İmparatorluklarından oldu. Romadan daha uzun müddet devam etti. Yalnız ondan mı? Büyük Britanya İmparatorluğundan da!

Büyük Britanya, İmparatorluk sistemini Osmanlı İdaresi üzerine kurmuştu ve artık hukukan sona ermiş bulunuyor.

Günün hâdiseleri arasında gözümüzden kaçan bir nokta var: Hindistan istiklâline kavuştuğundanberi, İngiltere Kralı imzasının yanına sadece «Rex» sıfatını koyabilmektedir. Eskiden buna "İmparator" u da ilâve ederdi.

VİYANA VE İSTANBUL

1934 de, Viyananın Türklerin muhasarasından kurtuluşunun 250 nci yıldönümü münasebetiyle bir merasim yapılmış, buna Hıristiyan âlemi büyük bir ehemmiyet vermişti. O günlerde, merhum Galib Bingöl'ü görmüştüm. Merasim münasebetiyle Türkler aleyhinde Avrupada yapılan neşriyata kızmıştı:

— Hele, diyordu, beş on sene sabretsinler, biz, medeniyet âlemine bir ders vereceğiz.

— Ne dersi üstadım?

— İstanbulun Türkler tarafından fethinin ve tarihte yeni bir devir açılışının beş yüzüncü yılını tes'id edeceğiz.

O güne kadar, bu hâdise, kimsenin aklına gelmemişti. Oturdum, İstanbul âşıklarından Galib Bingöl ile bir mülâkat yaparak neşrettim. Böylece, ortaya, İstanbulun "beş yüzüncü yıldönümü" meselesi atılmış oldu. Fakat ne çare ki, fol var, hâlâ yumurta yok.

KAYSERİN HAKKI

Fatih, İstanbula girişinin ertesi günü, Kayserin "Büyük Saray" adını taşıyan sarayını ziyaret etmişti. Bir hayli zamandır metrûk bulunan saray harab bir halde idi. Konstantin'in de cesedi biraz evvel bulunmuştu. Büyük Fatih, beşerî ihtirasın, şan ve şerefin hiçliğini göstermek üzere şu meşhur beyti okudu:

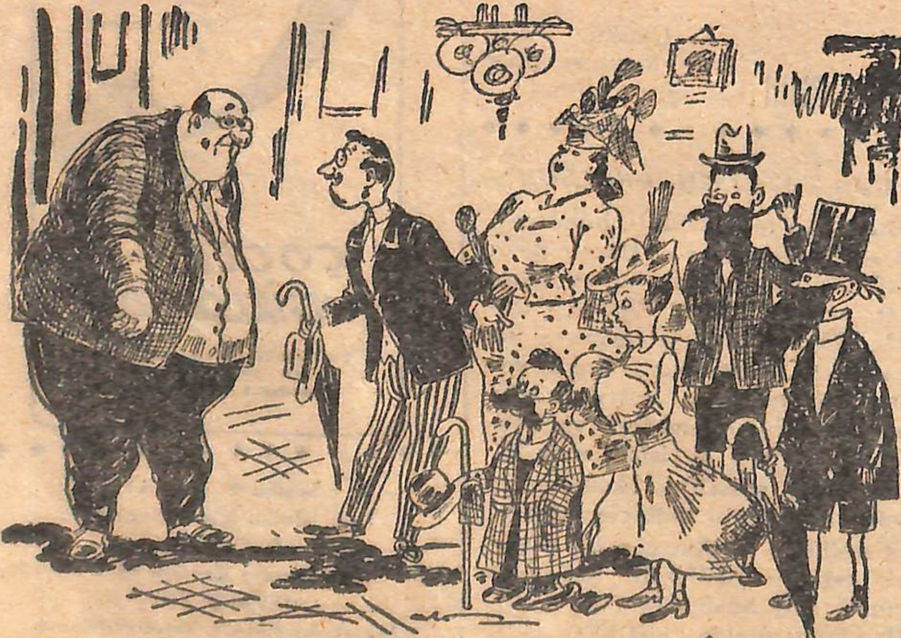
Bûm növbet mizened ber taremi Efrasiyab

Perdedari nikûned der Kasrı Kayser Ankebûd

Koca Fatih! Sanki fetihten dört yüz doksan beş yıl sonra, türbesinin aynı halde olacağını biliyordu.

Fikret Âdil

DÜNYADA MES KEN BUHRANI

— Size daha evvel söylemiştim, çocuklarımız yok, hepimiz 45 ile 60 yaş arasındayız.

AĞABABA ANLATIYOR

"İnanayım mı yarabbi?"

Vaktiyle beldelerden birinde bir oynak kadın türemiş... Bezmine giren bir daha bezim nedir bilmez; evine adımını atan bir daha ayrılmak istemezmiş. Asıl garibi bu hatun öyle hasna, müstesna bir mahlûk da değilmiş, ne gözleri bademe, ne kaşları kemana benzer, ne keklik gibi seker, ne de bülbül gibi ötermiş. Adamın biri meraka düşmüş:

— Yahu, demiş, şu çirkin kadındaki keramet nedir ki güzellerin yapamadığını yapıyor, bir defa meclisinde bulunan bir daha eteğinden başını alamıyor?.

Dayanamamış, yolunu bulmuş, meclise o da girmiş. Girmiş ki karşısındaki kadın öyle âhım, şâhım bir şey değil, değil amma daha iki lâf etmeğe meydan kalmadan hemen misafirinin önüne atılmış:

— Ah, efendim, demiş, şimdiye kadar şerefi mülâkatınızdan mahrum kaldığıma ben nasıl yanmıyayım, talihsizliğimden nasıl sızlanmıyayım? Yıllardanberi hasretini çektiğim, beklediğim, özlediğim, yoluna kurban gitmeğe hazır bulunduğum yiğit sizsiniz; erkek dediğin işte böyle sizin gibi, siz boyda, siz posta olur. Artık ben azad kabul etmez bir halayığınızım, evim evinizdir, gönlüm esireniz, bedenim malınız!

Adamcağız bu coşgunluk, bu iltifat karşısında apışmış, gevşemiş, kalmış. Nihayet ayrılık zamanı gelmiş, elini kesesine götürmüş: kabil mi? Kadın, and, şart, yemin kabul etmiyor: "Ben paranızda değil, size âşıkım!" diye çırpınıyor, ağlıyor.

Artık bu sarih fedakârlık, bu hücceti muhabbet üzerine erkek cidden sevildiğine kanmış, bittabi bir daha, birçok defa daha gelmek karariyle memnun ve mağrur vedaa hazırlanırken, aksi olacak ya, çat, çat kapı... "Eyvah kocam geldi!" feryadı... İte kaka, alelâcele, merdivenlerden yukarı, herifi tavan arasına atmışlar, saklamışlar. Sus pus yere uzanmış, bin helecan içinde, karanlığa gömülü beklermiş.

O sırada gözüne bir budak deliği ilişmiş; meraklı olduğunu söylemiştik ya, hemen gözünü yaklaştırmış: Aşağı odada kadın, bir erkeğin dizlerine kapanmış mırıl mırıl bir şeyler söylüyor. Kulak vermiş: Acayip... Bir az evvel kendisine sarfolunan iltifatların aynını söylemiyor mu? Senelerdenberi beklediği, özlediği, hasretini çektiği yiğit meğerse o imiş! Adamcağız büsbütün kulak kesilmiş, gözünü de ayırmazmış. Kadın aynı sahneleri müteakıp kese faslı gelince ona da aynı surette "ben paranızda değil, size âşıkım!" demiş... Yeni müşterinin de hayretinden ağzı açık kalmış; bu memûl haricindeki iltifat ve aşka inanamamış, bir aralık gözlerini, sevki tabiî ile yukarıya kaldırmış, tereddüdünü izale ve hayretini izhar için yüksek sesle mırıldanmış:

— İnanayım mı, Yarabbi?

Tavandaki meraklı adam bunu işitince dayanamamış, ağzını deliğe yaklaştırmış:

"— İnanma, ya kulum, demiş, demin bana da öyle söylemişti!"

Hızlı gelişme

Eskisi	*Yenisi*
Müracaat	Başvurma
Edebî münakaşa	Kalp kırma
Maç	Kafa kırma
Aşk	Cam kırma
Kuvvetli hitabet	Haykırma
Müsabaka imtihanı	Kayırma
Rus siyaseti	Ayırma
Söz verme	Savurma
Halk	Kavurma
Tavsiye	Darılma

Selanikte bir Amerikalı muhabir kayboldu
(Gazeteler)

Amerikan Gazeteciler Cemiyetinin Yunanistana gidecek muhabirler için kabul ettiği standard kıyafet

Umumî telefonda rahat ve uzun konuşmanın çaresi

En güzel tatil hediyesi

Doğan Kardeş

dergisinin zengin ikramiyeli ucuz tatil abonesidir.

Kayıtlar 15 Haziranda kapanıyor!

19 Sayı 450 kuruş

Adresinizi bildirin, bir nümune sayısı gönderelim.

P. K. 2217 — Beyoğlu

Okuyucularımızın dikkatine

Gazetemiz nüshalarını koleksiyon yapmak üzere muhafaza etmeniz kendi menfaatiniz icabındandır

Eski (AYDEDE) koleksiyonları şimdi güç elde edilir birer meta'dır

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE

Sütunlarında yer bulan

İlânlar

En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.

Hemen paket yapılmaz.

OKUYUCU MEKTUBU :

Makam otomobilleri müzayedede !

Umum müdürlerin altından otomobilleri aldılar ya... Şimdi de satılığa çıkarmışlar... Müthiş rağbet görüyormuş... Nasıl görmesin? Bu otomobillerin maddî değerinden başka, bir takım mahpus kalmış duyguların imkân sahasına çıkarılmasına yardım etmek gibi manevî bir kıymeti de olacaktır.

Bir Umum Müdürün otomobilinde keyif çatmak, başlı başına bir zevk değil midir? Yanımızdan, ailesini, hizmetçisini ve Termos şişelerini de içerisine almış olduğu halde, bir tenezzüh yerine doğru kurşun gibi geçtikten sonra uzun zaman arkasından bakakaldığımız bir umum müdür otomobilini şimdi kim isterse satın alabilir.

Bu, işin iyi tarafı... Fakat bir de müthiş safhası var ki, otomobil hesabına tahammül edilmez bir işkence olacaktır sanıyorum.

Belki bu otomobili taksi yapacaklar. Beline damalı bir kuşak sarılıp kulağına saatten bir küpe takılacak. Sonra şehrin duraklarından birinde nöbete binidrildi mi; ver elini Edirnekapı... Topkapı, Eğrikapı, Çatladıkapı, Ahırkapı vesaire... Şimdiye kadar kapılanmış olduğu tek kapıya bedel, kapı kapı dolaşarak yaşayacağı işkence hayatında çekmediği kalmıyacak ve bütün o İstinyeler, Tarabyalar, Ankaranın Barajı, Marmarası ve sair asfaltalr üzerinden Aband Gölüne kadar fıstıkı makam sürdüğü safalar burnundan fitil fitil gelecektir.

Bu, o eski Umum Müdür otomobili hesabına hayli zahmetli bir macera olsa da, birçok cefakeş taksilerin, radyatörlerini bir ağız gibi kullanarak: "Ooh... Nasıl?... Her sabah lüks garajlarda banyonu yaparak çamurdan sakalların traş edilmiş vaziyette ve lâmbaların bir lüks mağaza vitrini gibi pırıl pırıl, biz biçarelere caka satar mıydın? Çek cefanı da aklın başına gelsin..." diye bu zavallı kibar düşkününe etmediğini komıyacaklardır.

Ve bunlarla bir vakitler, geceleyin evlerine dondurma getirten umum müdürler, bir sokak köşesinde karşı karşıya geldikleri gün mahzun olacaklar mı bilmem... Yoksa, her düşkün insana yapılan muamele gibi tanımamazlıktan mı gelecekler?!

(Okuyucularımızdan)
BİNDE BİRİ

Bevin, Avam Kamarasında demişti ki : — Bir hak olarak Berlinde bulunuyoruz ve orada kalacağız !

Berlin'in müşterek işgali

Mukayese

Küçük, karnesini almıştı, numaraları dehşetli kırıktı. Akşam üstü babasının karşısına dikildi; karnesini uzattı :

— İşte baba, dedi; bu benim karnem, bu da seninki. Yukarıda, dolapta buldum !

Borçlu hali

— Aman, birader, gel, şu öteki kaldırıma geçelim... Şu adamdan geçen gün beş lira istedimdi.

— Ey, vermedi miydi?

— Verdi de onun için kaçıyorum ya..

MUKAYESE

Evli bir münasebetsiz, tanıdığı güzel bir kadına şu teklifte bulundu :

— Müsaade ederseniz sizi bir kere öpeyim. Bakalım karımınki mi, yoksa sizinki mi daha tatlı !

— Kocama sorunuz !

— Ne münasebet?

— Çünkü geçenlerde karınızı öperken görmüştüm !

Kullanışlı
Ekonomik
Sağlam
5 Tonluk

BEDFORD

İki yedek lâstiği ile birlikte
Yalnız : 9000 Lira

Satış ve izahat için :
İzmirde Belediye Santral Garajı Şefliğine veya TİCARET OFİSİ Depolar Şefliğine başvurulması

Telgraf : İzmir — TARFO
Telefon : 3750

İbah, Blütner, Görsünkalman, Nagel, Klingman marka piyanolar hakikî "Demelyo" mandolinleriyle viyolonsel ve kemanlarını Osmanbeyde Benzin deposu karşısında 243-5. Fahrettin (Suna) piyano ve kanarya sergisinde bulabilirsiniz. Telefon : 82417

TÜRK TİCARET BANKASI
(TESİS TARİHİ: 1914)
FAİZLERİ HER AY ÖDENEN
KUPONLU VADELİ MEVDUATA
Senede 15.000 Lira İkramiye
10 HAZİRAN ÇEKİLİŞİNDE

Bir	tane	3.000	Lira
»	»	1.000	»
Dört	»	500	»
15	»	100	»

31 MAYISA kadar hesap açtıranlar bu çekilişe iştirak eder.
BİR YIL VÂDELİLERE % 5 FAİZ
İKİ YIL VÂDELİLERE % 6 FAİZ
Ayrıca pul masrafı alınmaz.

NASIL TATLI KONUŞULSUN?

Bir sayın milletvekili, hükûmetten soruyormuş : «— Hasan Saka hükûmeti zamanında hayat pahalılığı, artmış mıdır? Eksilmiş midir?» Böyle bir sual sormaya lüzum yoktu, sanıyoruz. Çünkü, cevabını, ödeneklerin artırılmasiyle yine topyekûn kendileri vermişlerdi. Ol artırış da isbat eder ki, memlekette pahalılık eksilmemiş, artmıştır. Ne gibi tedbirler alındığına gelince; bunun cevabı, şeker darlığında da görülebilir. Şeker de kaçınca, işin büsbütün tadı kaçtı. Tatlı konuşmalar gittikçe azalmakta... *(Babalık – Konya)*

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği Yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı Yer: TAN Matbaası